

תולדות התכנון, הנוף והמרחב בארץ ישראל במאה ה-20

HISTORY OF ISRAELI PLANNING AND SPACE: URBANISM, LANDSCAPE, INFRASTRUCTURE

סמסטר ב' תשע"ט

2 ש"ס

מס' קורס 0881.3509.01

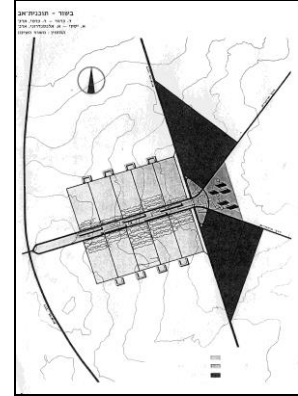
סוג המסגרת: שיעור

דואר אלקטרוני: rkozlov@post.tau.ac.il

שם המרצה: ד"ר רועי קוזלובסקי

שעות קבלה: לפי תאום מראש בדוא"ל

תיאור הקורס

קורס זה בוחן את ההיסטוריה של המרחב הבנוי והפתוח בארץ ישראל בתקופה המודרנית. מטרת השיעור לתת תמונה היסטורית רחבה של המערכות הגדולות המרכיבות את המרחב הישראלי: תכנון ארצי, עירוני וכפרי; מערכות תשתית של מים, אנרגיה, תחבורה, תקשורת, רווחה והגנה; ומערכות נופיות ואקולוגיות. הקורס מאורגן באופן תמאטי וכרונולוגי, וקושר את התכנון וארגון המרחב בישראל בסוגיות חברתיות, כלכליות, תרבותיות ופוליטיות, אך גם ביחס לשיח התכנוני הבין לאומי, על מנת לחקור כיצד רעיונות ומודלים תאורטיים שפותחו באירופה וארצות הברית הותאמו לקונטקסט הספציפי של ישראל.

This course complements the history of Israeli architecture survey, by studying the larger scale beyond the architecture of single buildings. Despite its chaotic appearance, Israel is one of the most intensively planned territories in the world. The course provides an historical survey of development of large scale systems that constitute Israeli space: national, urban and rural planning; large scale infrastructures of production, transportation, communications, utilities, recreation, welfare and warfare; ecological systems and landscapes.

Organized thematically and chronologically, it provides both a planning history of the Israeli territory, using planning activity as a document of social and political history. It critically examines the planner and landscape designer's mode of knowledge, power and expertise, by contextualizing it in relation to social, political, cultural and military conflicts.

דרישות הקורס

נוכחות ומבחן. סטודנטים שיחסירו יותר משלושה שיעורים (20%) ללא אישור בכתב, לא יוכלו לגשת לבחינה.

מרכיבי הציון הסופי

100% בחינה מסכמת. הבחינה כוללת שאלה פתוחה ושאלות רב ברירתיות

נושאי הקורס

1. 4.3.19 שיעור מבוא: סיכות ויתדות
- חלק א': מרחב עותומני ומנדטורי 1878-1948
2. 11.3.19 1882-1917: עיור ומודלים התיישבותיים בתקופה העותומנית
3. 18.3.19 1917-1936: אורבניזם מודרניסטי במרחב המנדטורי
4. 25.3.19 1936-1948: טריטוריה ומאבק: מצודות טיגארט, חומה ומגדל, תכניות חלוקה
- חלק ב': מרחב ממלכתי 1948-1967
5. 1.4.19 מרחבי חרום: המעברות, מחנות הפליטים ומשרד התיכון.
6. 8.4.19 תכנית שרון א' - המרחב העירוני: מפעל השיכון ועיירות פיתוח
- חופשת פסח
7. 29.4.18 תכנית שרון ב' - מרחב הספר: חבלי התיישבות, תשתיות חקלאיות ונופיות
8. 6.5.18 ממלכתיות ומגזריות: מערכות רווחה והשכלה, תיעוש והמערך הצבאי-מדעי
- חלק ג': מרחב הלאומי 1967-1985
9. 13.5.18 המרחב האתנוצנטרי: ירושלים, התנחלויות, התיישבות בסיני, ויהוד הגליל
10. 20.5.18 הפרטה: בנה ביתך, פיתוח תאגידי, פרוור וכלכלת הצריכה
- חלק ד': גלובליזציה 1985 - 2000
11. 27.5.18 המזרח התיכון החדש: ליברליזציה, תכנית ישראל 2000, תשתיות לאומיות 'קשות' ו'רכות'
12. 3.6.18 עולם-מקום: גלובליזציה וזהות מקומית
- מבחנים
- 00.0.19 בחינה מועד א'
- 00.0.19 בחינה מועד ב'
- רשימת ספרות
- אפרת, צבי (2005). הפרויקט הישראלי: בניה ואדריכלות 1948-1973.
- דרין-דרבקין, חיים (1955). שיכון וקליטה בישראל תש"ח-תשט"ו הרצל (1997). אלטנוילנד.
- הנדסה ואדריכלות: עיתון אגדת האינג' ינרים והארכיטקטים בישראל. טרואן, אילן (2013). עיצוב ההתיישבות הציונית.
- ליסובסקי, נורית, ודיאנה דולב (2012). תבנית נוף; הגנים של ליפא יהלום ודן צור.
- מבנים
- מוריס, בני (1991). לידתה של בעיית הפליטים הפלסטינים, 1947-1949.
- שדר, הדס (2014). אבני הבניין של השיכון הציבורי.